

# Spis treści

Wbrew bajkopisarzom

9

## II RP

|                                                                                                                                                               |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. Czy niepodległość w 1918 r. Polacy wywalczyli sami, czy zawdzięczają ją pomocy państw zachodnich?                                                          | 10 |
| 2. Roman Dmowski i Józef Piłsudski – który z nich zasłużył się bardziej dla polskiej niepodległości?                                                          | 12 |
| 3. Dlaczego Polacy uznali traktaty brzeskie (układy pokojowe państw centralnych z Ukraińską Republiką Ludową i Rosją sowiecką) za nowy rozbiór ziem polskich? | 14 |
| 4. Dlaczego jedyne udane powstanie narodowe, wielkopolskie, jest zapomniane?                                                                                  | 16 |
| 5. Czy Bitwa Warszawska rzeczywiście była jedną z najważniejszych w dziejach świata?                                                                          | 18 |
| 6. Czy w 1920 r. Zachód był gotów poświęcić Polskę?                                                                                                           | 20 |
| 7. Czy Polska zdradziła Ukrainę, podpisując z bolszewikami traktat ryski?                                                                                     | 22 |
| 8. Bunt Żeligowskiego i zajęcie Wilna – genialne zagranie czy wybryk na arenie międzynarodowej?                                                               | 24 |
| 9. Czy endecja odpowiada za zabójstwo prezydenta Gabriela Narutowicza?                                                                                        | 26 |
| 10. Czy zamach majowy 1926 r. był konieczny?                                                                                                                  | 28 |
| 11. Czy Józef Piłsudski był dyktatorem?                                                                                                                       | 30 |
| 12. Czy sanacja uzdrowiła kraj?                                                                                                                               | 32 |
| 13. Czy Polska lat 30. była państwem zmilitaryzowanym, z dyktaturą wojskową?                                                                                  | 34 |
| 14. Czy Berezę Kartuską była polskim obozem koncentracyjnym?                                                                                                  | 36 |
| 15. Czy system parlamentarny w II RP zawiódł?                                                                                                                 | 38 |
| 16. Jak gospodarka II RP przeszła wielki kryzys lat 30.?                                                                                                      | 40 |
| 17. II RP – matka czy macocha dla zamieszkujących ją mniejszości narodowych?                                                                                  | 42 |
| 18. Czy II RP była krajem antysemickim?                                                                                                                       | 44 |
| 19. Żydokomuna – fakt czy mit?                                                                                                                                | 46 |
| 20. Pacyfikacja wsi ukraińskich w 1930 r. była koniecznością czy głupotą?                                                                                     | 48 |
| 21. Czy Polska, zajmując Zaolzie, była w 1938 r. sojusznikiem Hitlera?                                                                                        | 50 |
| 22. Polska międzywojenna – mocarstwo czy prowincja Europy?                                                                                                    | 52 |
| 23. Czy Polska dobrze wybrała sojuszników i czy powinna była sprzymierzyć się z III Rzeszą?                                                                   | 54 |

## II wojna światowa

|                                                                                       |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 24. Dlaczego zachodni alianci nie poinformowali Warszawy o pakcie Ribbentrop-Mołotow? | 56 |
| 25. Czy polska obrona w 1939 r. została dobrze przygotowana?                          | 58 |
| 26. Czy nieudzielenie pomocy Polsce we wrześniu 1939 r. to błąd Zachodu?              | 60 |
| 27. Czy ewakuacja rządu polskiego do Rumunii była zdradą?                             | 62 |

|                                                                                                        |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 28. Dlaczego Józef Stalin zdecydował się na mord katyński?                                             | 64  |
| 29. Czy polscy lotnicy w 1940 r. uratowali Wielką Brytanię?                                            | 66  |
| 30. Kto jest winny zbrodni w Jedwabnem?                                                                | 68  |
| 31. Czy Polacy współuczestniczyli w Holokauście?                                                       | 70  |
| 32. Czy Polacy pomagali powstańcom w getcie warszawskim?                                               | 72  |
| 33. Rzeź wołyńska: konflikt etniczny, polityczny czy ludobójstwo?                                      | 74  |
| 34. Akcja Burza – największy błąd Armii Krajowej?                                                      | 76  |
| 35. Czy decyzja o wybuchu powstania warszawskiego była słuszną?                                        | 78  |
| 36. Czy Wielka Brytania i USA zdradziły Polskę na konferencjach Wielkiej Trójki?                       | 80  |
| 37. Czy bitwa o Monte Cassino była potrzebna?                                                          | 82  |
| 38. Armia Berlinga – sojusznik czerwonych, który przyniósł na bagnietach komunizm?                     | 84  |
| 39. Czy wykrwawienie Polaków pod Lenino było celowym zabiegiem ZSRR?                                   | 86  |
| 40. Gwardia Ludowa i Armia Ludowa – polska partyzantka niepodległościowa czy komunistyczna (sowiecka)? | 88  |
| 41. Narodowe Siły Zbrojne – bohaterowie podziemia czy zdrajcy, którzy kolaborowali z Niemcami?         | 90  |
| 42. Czy to Polacy rozszyfrowali enigmę?                                                                | 92  |
| 43. Czy Volksdeutsche byli zdrajcami?                                                                  | 94  |
| 44. Kolaboracja z okupantem – zjawisko Polakom nieznane?                                               | 96  |
| 45. Czy Polskie Państwo Podziemne to rzeczywiście fenomen w Europie?                                   | 98  |
| 46. Czy Polska była największym przegranym II wojny światowej?                                         | 100 |

## PRL

|                                                                                                                     |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 47. Rok 1945 przyniósł wolność czy zniewolenie?                                                                     | 102 |
| 48. Czy Churchill zamierzał wywołać III wojnę światową, żeby wyzwolić Polskę spod sowieckiej okupacji?              | 104 |
| 49. Czy misja Stanisława Mikołajczyka w Polsce po II wojnie miała szanse powodzenia?                                | 106 |
| 50. Czy utrata Kresów Wschodnich była niepowetowaną stratą?                                                         | 108 |
| 51. Czy tzw. Ziemie Odzyskane były rzeczywiście odzyskane (czyli kiedyś polskie)?                                   | 110 |
| 52. Czy musiało dojść do wypędzenia Niemców z Polski?                                                               | 112 |
| 53. Akcja Wisła była koniecznością, zemstą na Ukraińcach czy czystką etniczną?                                      | 114 |
| 54. Czy powinniśmy się wstydzić tego, że Polacy założyli obozy koncentracyjne dla Niemców po II wojnie?             | 116 |
| 55. Homogeniczność narodowo-religijna, jaka stała się udziałem Polski po 1945 r., to dobrodziejstwo czy zagrożenie? | 118 |
| 56. Czy tzw. żołnierze wyklęci są powodem do dumy?                                                                  | 120 |
| 57. Polska Zjednoczona Partia Robotnicza – bardziej komunistyczna czy narodowa?                                     | 122 |
| 58. Czy w PRL komuniści mieli poparcie społeczne?                                                                   | 124 |
| 59. Czy można mówić o emancypacji kobiet w PRL?                                                                     | 126 |
| 60. Czy reformy nowego ustroju (nacionalizacja, reforma rolna) były korzystne dla społeczeństwa?                    | 128 |

|                                                                                                  |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 61. Kto odpowiada za pogrom kielecki?                                                            | 130 |
| 62. Czy w okresie stalinowskim dokonał się skok modernizacyjny?                                  | 132 |
| 63. Czy przynależność do bloku wschodniego miała same minusy?                                    | 134 |
| 64. Stworzenie nowej inteligencji – udany czy nieudany eksperyment PRL?                          | 136 |
| 65. Czy PRL była państwem totalitarnym?                                                          | 138 |
| 66. Czy można oceniać Władysława Gomułkę pozytywnie jako bohatera narodowego 1956 r.?            | 140 |
| 67. Czy którykolwiek z rządów komunistycznych realizował polski interes narodowy?                | 142 |
| 68. Czy kampania antysemicka 1968 r. miała społeczne poparcie?                                   | 144 |
| 69. Dlaczego Polska wzięła udział w agresji na Czechosłowację w 1968 r.?                         | 146 |
| 70. Czy posunięcia ekonomiczne Edwarda Gierka były korzystne dla kraju?                          | 148 |
| 71. Czy Edward Gierek przybliżył Polskę do Zachodu?                                              | 150 |
| 72. Społeczeństwo w PRL – nastawione opozycyjnie czy konformistycznie?                           | 152 |
| 73. Czy komunizm upadłby później, gdyby nie wybrano Karola Wojtyły na papieża?                   | 154 |
| 74. Czy Solidarność powinna była przejąć władzę w latach 1980–81, zamiast układać się z rządem?  | 156 |
| 75. Czy stan wojenny był nieunikniony?                                                           | 158 |
| 76. Czy Lech Wałęsa był agentem SB?                                                              | 160 |
| 77. Ryszard Kukliński – peerelowski Konrad Wallenrod?                                            | 162 |
| 78. Jak należy ocenić układanie się Kościoła katolickiego z władzami komunistycznymi?            | 164 |
| 79. PRL należy postrzegać jako kontynuację polskiej państwowości czy jako wyrwę w jej istnieniu? | 166 |
| 80. Kultura w PRL – stłamszona cenzurą czy zbudowana mecenatem państwa?                          | 168 |
| 81. Czy gospodarka PRL była skazana na bankructwo?                                               | 170 |
| 82. Czy system PRL był we wszystkim jednoznacznie zły?                                           | 172 |

## Transformacja i III RP

|                                                                                                                 |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 83. Zmiany 1989 r. – zasługa społeczeństwa polskiego czy Michaiła Gorbaczowa?                                   | 174 |
| 84. Czy doszło do zdrady w Magdalence, a Okrągły Stół był złą grą?                                              | 176 |
| 85. Czy komuniści zostali rozliczeni i ponieśli odpowiedzialność?                                               | 178 |
| 86. Plan Balcerowicza – uratował gospodarkę czy zniszczył przemysł?                                             | 180 |
| 87. Czy swoją postawą w latach 1989–90 Wojciech Jaruzelski odkupił swoje komunistyczne winy?                    | 182 |
| 88. Czy wprowadzenie religii do szkół przez rząd Tadeusza Mazowieckiego zakłóciło rozdział Kościoła od państwa? | 184 |
| 89. Który z prezydentów III Rzeczypospolitej pełnił swój urząd najlepiej?                                       | 186 |
| 90. Czy bilans III RP jest pozytywny?                                                                           | 188 |
| 91. „Póki świat światem nie będzie nigdy Niemiec Polakowi bratem” – prawda czy fałsz?                           | 190 |
| 92. Czy dziś Polsce należą się reparacje wojenne?                                                               | 192 |
| 93. Czy dziś trzeba rozliczać za komunistyczną przeszłość: obcinać emerytury, odbierać stopnie wojskowe?        | 194 |

|                                                                                                       |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 94. Czy należy dekomunizować; usuwać pomniki, zmieniać nazwy ulic, wysadzić warszawski Pałac Kultury? | 196 |
| 95. Czy RP powinna reagować na wypowiedzi o „Polish death camp” (polskich obozach śmierci)?           | 198 |
| 96. Ile w Polaku chłopca, a ile szlachcica?                                                           | 200 |
| 97. Czy Unia Europejska może ingerować w sprawy Polski?                                               | 202 |
| 98. Czy w ramach UE Polska jest dziś państwem niepodległym?                                           | 204 |
| 99. Kto powinien decydować o kształcie muzeów i wystaw historycznych?                                 | 206 |
| 100. Czy Polska dziś jest bliżej Wschodu czy Zachodu?                                                 | 208 |
| Autorzy odpowiedzi                                                                                    | 211 |